

Nr 37.

Av herr **Aarnseth**, om anslag till vissa vägbyggnader inom
Kopparbergs län.

Under de nu gångna krisåren har bevisligen intresset för uppodling av jord, som tidigare icke lagts under plogen, varit synnerligen stort över hela landet.

Härtill har i icke ringa mån bidragit den kraftiga agitation, som dels genom tidningspressen, dels på annat sätt åstadkommits för höjande av odlingsintresset och upphjälpande av odlingsfiit bland nära nog alla befolkningslager.

Att det bidrag till nyodlingar, som under åren 1918—1920 utgått av statsmedel, härvidlag spelat en stor roll, det är ju också bekant.

Fara för ett sjunkande av odlingsintresset torde nu emellertid med odlingsbidragets upphörande vara för handen.

Som en bidragande orsak därtill må anföras, att i många fall, ja i de allra flesta, den jord, som legat lämpligast till, det vill säga i närheten eller intill väg, tagits i anspråk för odling, under det att odlingsbara områden, som legat på kortare eller längre avstånd från banad väg, fortfarande ligga ouppodlade.

Dessa sistnämnda områden skulle nu således vara i tur att komma under plogen; men då har man de stora svårigheter, som äro förenade med vägbyggnaderna, att övervinna.

Här visar det sig som oftast, att den enskildes förmåga i ekonomiskt avseende icke räcker till, och då måste det hela bero. Trots det att flera intresserade kunde sammansluta sig för att med förenade krafter utföra ett sådant vägbyggnadsarbete, räcker som oftast icke deras förmåga till.

Vad här är anfört gäller i alldeles särskilt hög grad förhållandena inom Kopparbergs län. Under krisåren har där kunnat spåras ett mycket livligt intresse för uppodling av jord.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 4 saml. 13 häft. (Nr 37—39.) 1

Som bevis härför må anföras, att inom en kommun i Västerdalarne den odlade arealen stigit med icke mindre än 479 har under åren 1918—1919.

Frågan är nu: Skall man låta detta väckta intresse för tillvaratagandet av jorden dö; eller är det skäl i att vidmakthålla detsamma samt söka ge det stöd från statens sida, vilket är behöfligt för dess vidmakthållande?

För min del är jag övertygad därom, att ifall stöd från statens sida kommer att lämnas, så skall man lyckas, icke allenast att vidmakthålla odlingsintresset, utan jämväl öka detsamma.

Inom stora delar av Dalarne bibehålles ännu lyckligtvis fäbodsystemet. Dessa fäboddar äro belägna på olika avstånd från bygden, men i vanliga fall ligga de på c:a ett milsavstånd. Som oftast saknas körväg till fäbodställena, och måste de förnödenheter, som skola fraktas ut till dessa platser, antingen bäras på ryggen eller klövjas på hästryggen. Svårigheterna med detta transportsätt ha därför medfört, att många fäboddar övergivits.

Nu är det emellertid så, att utefter dessa fäbodstigar ligga stora områden odlingsbar mark. Även i omedelbar närhet av fäbodarna finnes i många fall mark, som synnerligen väl lämpar sig för uppodling.

Ågarna sakna emellertid förmåga att bygga de här behöfliga vägarna, varför de odlingsbara områdena få ligga, som de legat, och något fäbodställe då och då på grund av transportsvårigheterna övergivas.

För bibehållandet av en frisk kreaturstam spelar ju — som bekant — kreaturens vistande vid fäbodarna under sommartiden en mycket stor roll. Under senare åren har det också allt oftare förekommit att någon utarbetad stadsbo eller små, bleka barn från städernas gator och gränder funnit vila och återvunnit hälsan ute i Dalarnes fäboddar.

Vad här ovan anförts torde visa, att man genom åstadkommande av vägar ut till de odlingsbara områdena skulle få dessa lagda under plogen och, där så är möjligt, även bidra till att bevara fäbodsystemet i Dalarne, vilket ur flera synpunkter har stort intresse.

Genom vägarnas framdragande till odlingsbara områden skulle där rätt snart kunna växa fram byar på ny mark. Och det torde nog hända, att mången jordbruksarbetare hållre valde sin boplats här än ute i fjärran västern, långt borta från allt det, som blivit honom kärt.

Det är icke undertecknads mening att de här ifrågasatta vägarna skulle byggas uteslutande med statsmedel. Nej, jag är fast övertygad därom, att ett statsbidrag, avvägt allt efter längden av den planerade vägbyggnaden och i förhållande till det odlingsbara området, som vägen skulle komma att beröra, samt med hänsyn tagen till de intresserades ekonomiska förutsättningar att kunna deltaga i byggnadsarbetet, helst efter K. Bef:hs i länet hörande, borde fastställas av Kungl. Maj:t och således bäst främja, vad man avser.

Med anledning av vad jag ovan anfört, får jag därför hemställa, att riksdagen måtte besluta

att ställa ett belopp å högst 300,000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande att efter närmare bestämmelser användas till bidrag vid vägbyggnader till odlingsbara områden inom Kopparbergs län.

Stockholm den 17 januari 1921.

Fredr. Aarnseth.
